

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka, v právní věci žalobce: **M. CH.**, zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 1. 2013, č. j. 32 Az 4/2012 - 57,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 1. 2013, č. j. 32 Az 4/2012 - 57, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 30. 1. 2013, č. j. 32 Az 4/2012 - 57, zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „stěžovatel“) ze dne 19. 12. 2011, č. j. OAM-250/ZA-ZA04-PA03-2011, ve výroku, kterým žalobci (dále jen „účastník řízení“) nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že účastník řízení doložil, že trpí závažným zdravotním postižením, je HIV pozitivní a jeho léčba nesmí být podle ošetřujícího lékaře v žádném případě přerušena. Z lékařských zpráv je zřejmá progresa onemocnění a další prognóza je nejistá. Krajský soud shledal opodstatněnou žalobní námitku, že odůvodnění neudělení humanitárního azylu je v konkrétním případě nedostatečné. Přesto, že stěžovatel s odkazem na informaci ministerstva zahraničních věcí ze dne 29. 7. 2009 uvádí dostupnost lékařské péče i běžně užívaných léků na Ukrajině, účastník řízení s odkazem na jiný zdroj hovoří o daleko nižší dostupnosti léčby tohoto závažného onemocnění. Účastník řízení je zcela odkázán na péči své matky. V daném případě nebylo dostatečně přihlédnuto k celkové rodinné a sociální situaci účastníka řízení v rámci provedeného správního uvážení. Ke stejnému závěru krajský soud dospěl i ohledně aplikace ust. § 14a zákona o

azylu, neboť podle jeho názoru není zcela na jisto postaveno, zda je účastník řízení schopen vycestování do země původu. Pro zhodnocení závažnosti onemocnění stěžovatele a posouzení jeho zdravotních omezení, další léčby a případného vycestování musí ministerstvo v daném případě podle soudu vyžádat aktuální odborné lékařské vyjádření.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., v níž namítal, že v odůvodnění správního rozhodnutí vycházel ze zjištěného skutečného stavu věci, a sice zdravotního stavu účastníka řízení, a shromáždil dostatečné informace o situaci v jeho zemi původu. Na str. 6 svého rozhodnutí pak vyložil, proč se na případ účastníka řízení nedá nahlížet jako na zvláštního zřetele hodný, a že použil také věrohodnou, aktuální a na případ účastníka řízení použitelnou informaci o Ukrajině, z níž vyplývá, že pro občany je na Ukrajině dobře dostupná lékařská péče a běžně užívané léky. Skutečnost, že jmenovanému byla diagnostikována HIV pozitivita v České republice, kde je vyšší úroveň zdravotní péče jsou z pohledu ust. § 14 zákona o azylu irrelevantní. Krajský soud nerespektoval jednotnou judikaturu Nejvyššího správního soudu a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Stěžovatel nezpochybňoval závažné zdravotní problémy účastníka řízení, avšak v rámci správního uvážení řádně, zákonně a přezkoumatelným způsobem doložil, že tyto důvody nejsou důvodem zvláštního zřetele hodným pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Pokud soud odkázal na nižší dostupnost léčby závažného onemocnění, postupoval v rozporu s ustálenou judikaturou v analogických případech. K údajnému nedostatečnému přihlédnutí k rodinné a sociální situaci účastníka řízení stěžovatel uvedl, že se jedná o dospělého jedince (36 let), který nebyl zbaven způsobilosti k právním úkonům a jeho případný pobyt na území České republiky s rodinnými příslušníky si měl a mohl řešit prostřednictvím zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Stejně tak snaha léčit se v České republice, i když mu nic nebrání v návratu na Ukrajinu a využití tamního systému zdravotní péče, je podle stěžovatele zneužitím existující bezplatné zdravotní péče pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud tak nepřipustně zasáhl do správního uvážení stěžovatele. Ke zrušení správního rozhodnutí ve výroku o neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu stěžovatel namítal, že na str. 6 až 9 správního rozhodnutí je podrobné odůvodněno neudělení doplňkové ochrany. Krajský soud dále zrušil rozhodnutí stěžovatele o neudělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny, blíže však neuvedl, jaké důvody jej k tomu vedly, čímž zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě

pokračování

rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost věcně projednat.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, neboť krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a pochybil při výkladu hmotného práva.

Smyslem řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je posoudit jednak všechna tvrzení žadatele vztahující se k důvodům, pro něž se obává návratu do země původu, a dále aktuální situaci v zemi původu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany je nutno posuzovat na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107, publ. pod č. 2289/2011 Sb. NSS a na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud dále v usnesení ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 Azs 5/2011 – 58, dostupném na www.nssoud.cz, zdůraznil, že ze zásady non-refoulement (čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb.) vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě závažné újmy podle ust. § 14a zákona o azylu.

Těmto požadavkům stěžovatel v napadeném rozhodnutí vyhověl. Podle obsahu odůvodnění napadeného rozhodnutí má účastník řízení v České republice rodiče a sestru. V době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice nelegálně pracoval. Návratu na Ukrajinu se obává z toho důvodu, že by se tam nemohl léčit. Trpí HIV infekcí s hlubokým imunodeficitem a HIV encefalopatií s těžkou poruchou řeči. Onemocnění mu bylo diagnostikováno v České republice. Účastníku řízení nebylo uděleno správní vyhoštění, ani s ním řízení o správním vyhoštění nebylo zahájeno. Podle informace ministerstva zahraničních věcí ze dne 29. 7. 2009 je na Ukrajině pro všechny občany dobrá dostupnost lékařské péče a běžně užívaných léků.

Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších okolností nemůže založit důvod pro udělení azylu (např. rozhodnutí ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 – 68, nebo ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69, dostupné na www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 – 89, také uvedl, že nelze vyloučit, že by doplňková ochrana byla udělena žadateli o mezinárodní ochranu, který trpí závažnou nemocí (v citovaném rozsudku se jednalo o HIV/AIDS) i z důvodů nedostatečné úrovně zdravotní péče v zemi původu, která by ovšem musela dosahovat úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Poskytování zdravotní péče na Ukrajině se této úrovni zdaleka neblíží (viz judikatura ESLP *D. proti Spojenému království* ze dne 2. 5. 1997, stížnost č. 30240/96 či ze dne 27. 5. 2008, *N. proti Spojenému království*, stížnost č. 26565/05, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 24. 6. 2003, *Arcila Henao proti Nizozemsku*, stížnost č. 13669/03, či ze dne 25. 11. 2004, *Amegnigan proti Nizozemsku*, stížnost č. 25629/04). Stěžovatel k neudělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že nelze tvrdit, že by zdravotní péče byla na Ukrajině pro účastníka řízení nedostupná. V případě financování své léčby se může spolehnout na své příbuzné, ať už pobývají kdekoliv. Zdravotní péče by v České republice jistě byla kvalitnější, ale podle stěžovatele nelze dovodit, že by na Ukrajině nebyla poskytnuta. Účastník řízení si navíc podle stěžovatele může zajistit pobyt v České republice jiným způsobem než řízením o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedené závěry stěžovatele jsou tak zcela v souladu s výše citovanou judikaturou.

Co se týče závěru krajského soudu o nedostatečnosti odůvodnění napadeného správního rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud se s ním neztotožňuje. Stěžovatel k této otázce uvedl přezkoumatelnou úvahu, která byla skutkově podložena a dostačuje nárokům vyplývajícím z judikatury Nejvyššího správního soudu. V rozsudku ze dne 31. 8. 2012, č. j. 8 Azs 18/2012 – 49, dostupný na www.nssoud.cz Nejvyšší správní soud uvedl, že „*k námitce nesprávného posouzení dostupnosti léčby na Ukrajině a možného ohrožení zdraví či života stěžovatele Nejvyšší správní soud připomíná, že na udělení azylu z humanitárních důvodů není právní nárok a posouzení důvodů tvrzených žadatelem o mezinárodní ochranu je otázkou správního uvážení žalovaného. Správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.*“ Dále viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, nebo ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, dostupné na www.nssoud.cz). Stěžovatel ve svém rozhodnutí k otázce humanitárního azylu uvedl, že posoudil zdravotní, rodinnou a sociální situaci žadatele o azyl a neshledal ji

pokračování

mimořádnou a hodnou zvláštního zřetele. Svoji úvahu opřel zejména o to, že na Ukrajině jsou všeobecně dostupné lékařská péče a běžně užívané léky.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje rovněž s námitkou stěžovatele, že zrušení jeho rozhodnutí v části neudělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny krajský soud neodůvodnil. Podle ust. § 14b zákona o azylu, podle něhož se rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení. Z odůvodnění stěžovatelova rozhodnutí je zřejmé, že účastník řízení není rodinným příslušníkem osoby požívající doplňkovou ochranu. V průběhu soudního řízení bylo dále zjištěno, že účastník řízení pobývá střídavě na soukromé adrese a střídavě v pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí. Závěr krajského soudu, že je zcela odkázán na péči matky, tedy není prokázána. Rozsudek krajského soudu je proto v této části nepřezkoumatelný ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy má za to, že stěžovatel řádně a dostatečně zjistil skutkový stav a přezkoumatelně a přesvědčivě vyložil, z jakých důvodů účastníku řízení nepřísluší žádná z forem mezinárodní ochrany. Prostor pro správní uvážení stěžovatel v otázce poskytnutí humanitárního azylu využil zákonným způsobem a nevybočil z něho, ani správního uvážení nezneužil.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů napadený rozsudek podle ust. § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 4 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O věci bylo rozhodnuto bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. července 2013

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu